

Mimarlıkta Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştay Sonuçlarının Değerlendirilmesi

“CUMHURİYETİN İKİNCİ YÜZYILI VE MİMARLIK EĞİTİMİ”

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı XII

10-11 Kasım 2023, İzmir

İkbal Ece Postalıcı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, MiMeKK

Mimarlık Mesleğine Kabul ve Kayıt

* Bir bireyin bağımsız mimar olarak mesleğini uygulamaya yeterli kişisel birikime sahip olduğunun resmi olarak ve yasal açıdan tanınması olan “mesleğe kayıt” işlemidir. Uluslararası ortamda bu işlem, meslek kuruluşlarınca yürütülerek denetlenmekte ise de; ülkemizde henüz bu uygulama hayata geçmemiştir.

* Ülkemizde, Mimarlık mesleğini yapma yetkinliğinin kazanılabilmesi için yeterlilikler çerçevesi kapsamında belirlenmiş olan kazanılması gerekli bilgi, beceri ve yeterliliklerin; üniversite düzeyinde, minimum dört yıllık eğitim ve pratik deneyimlere bağlı süreçler ile elde edilebileceği mevzuat ile düzenlenmiştir.

* Yurtdışında uygulanan mesleğe kabul süreçlerine bakıldığında, dört yıllık eğitimin devamında Meslek Kayıt işleminin uygulanmasının, Avrupa ülkelerinde öngörülen standartların altında kaldığı görülmektedir. Belirlenen nitelikleri karşılamayanların işlevlerinin sınırlandırılmasının sağlanması için yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

MiMeKK Kuruluşu

- * Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu çalışmaları, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı IV ve V kapsamında kurulan Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu ile başlamıştır. Bu kurulun ardından, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nun kararıyla, 2011 yılında "Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu (MiMeKK)", 42.Çalışma Döneminde kurulmuştur.
- * MiMeKK, Mimarlık alanında mesleğe kabul koşullarının düşünsel ve eylemsel zeminini ve temel ilkelerini belirlemek, üst kurul ve çeşitli alt ve destek kurulların yapılanması ve çalışma esaslarının oluşturulması ve geliştirilmesi üzerine çalışmalar yapmak üzere kurulmuştur.
- * Kurul ilke olarak, Mimarlık Fakültesi Dekanları Konseyi (MIDEKON), Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBIG), Mimarlık Akreditasyon Kurumu (MIAK), Sürekli Gelişim Merkezi (SMGM) ve Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarında yapılmış çalışmaları esas almıştır.

.

MiMeKK

Çalışmalar

* Türkiye’de uygulanması öngörülen Mimarlık Mesleğine Kabul Koşulları;

* MIAK, MOBBİG, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, Avrupa Birliği, Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ve Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) mimarlık koşullarını değerlendirmektedir.

Kurul;

- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik işlemleri alanlarında
- Yurtdışındaki mimarlık eğitimi veren kurumlardan mezun olarak Türkiye’de mesleklerini icra etmek isteyen adayların kayıt başvurularını değerlendirme çalışmalarını yürütmüştür.

* **Amaç:** Yeterlilikler düzeyinin; Avrupa Mimarlar Konseyi ve Uluslararası Mimarlar Birliği’nin oluşturduğu ve önerdiği standartlara uyum için öngörülen eğitim seviyesine yükseltilmesi ve belli kalitelerin karşılanması sonucu imza yetkisinin verilmesidir

Bu aşamada kurul bir denetim mekanizması sağlamaktadır. Mezunların belirli standartları sağlaması, yapısal çevrenin oluşturulması ve korunmasında kalitenin tutulması, kamu yararınadır.

.

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

Mesleki Yeterlilikler Yönergesi_PQD *Professional Qualification Directive (2014)*

* PQD mimari eğitim ve AB Üye Devletleri arasında tanınma için asgari standardı belirler.

Direktifin amacı, Üye Devletlerin diğer üye devletlerden profesyonellerin niteliklerini ve kimlik bilgilerini tanıma şeklini yönetmek ve böylece mesleki hareketliliği kolaylaştırmak ve arttırmaktır.

* Mimarlık eğitimi için en düşük ortak payda:

- 5 yıllık eğitim

- 4 yıllık eğitim + 2 yıllık mesleki staj

* ACE'nin politikası, Avrupa'da mimarlık mesleğine minimum standart erişim olarak uluslararası olarak oluşturulmuş standardı (5 yıllık eğitim artı iki yıllık pratik deneyim) teşvik etmektedir.

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

Mesleki Yeterlilikler Yönergesi *Professional Qualification Directive PQD (2014)*

ACE aynı zamanda mimarların becerilerinin güncel kalmasını sağlamak için mesleğin Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) sağlamadaki rolünün yanı sıra pratik deneyim ve yaşam boyu öğrenmenin önemini de desteklemektedir. Bu amaçla **ACE, Mimarların staj döneminin rolünü, gerekliliğini ve özel doğasını açıklamaya odaklanır.** Öte yandan **ACE, tüm Avrupa'daki Mimarlar için ulusal SMG sistemlerini bir araya getirecek bir "Avrupa SMG Kaydı"nın geliştirilmesi üzerinde çalışmaktadır.**

ACE, Düzenleyici Sorular ve Sorunlar Çalışma Grubu aracılığıyla piyasa ve düzenleyici konular hakkındaki düşüncelerini derinleştirir ve PQD ve Hizmetler Direktifi ile bağlantılı en son siyasi gelişmelerin ardından olası gereksiz düzenleyici baskıları izler.

.

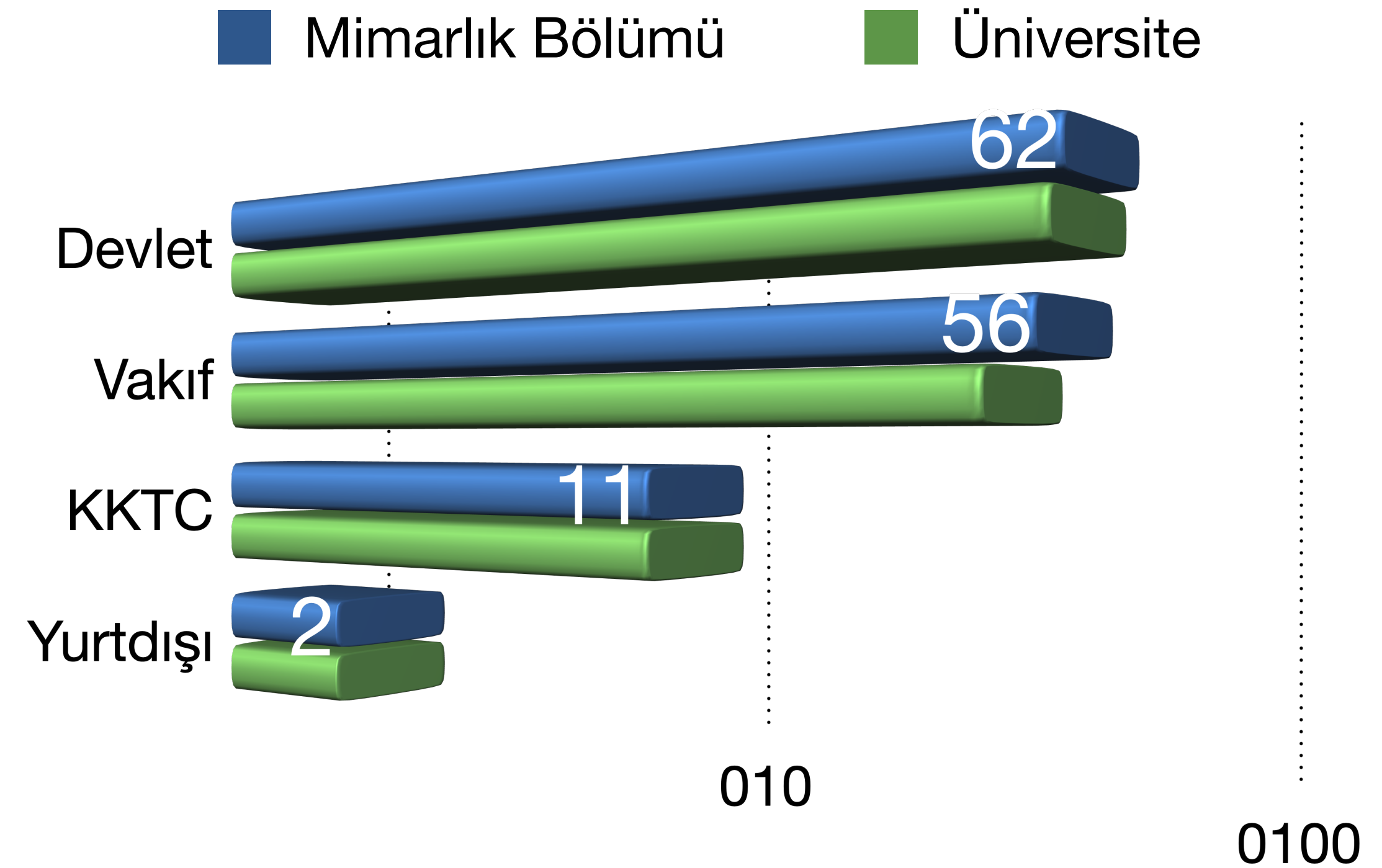
Mimarlık Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştayı

10 Aralık 2022, İstanbul

- **Üniversiteler ve Mimarlık Bölümleri 2023**

- 59 Devlet Üniversitesinde 62 Mimarlık Bölümü
- 46 Vakıf Üniversitesinde 56 Mimarlık Bölümü
- 11 KKTC Üniversitesinde 11 Mimarlık Bölümü
- 2 Yurtdışı Üniversitesinde 2 Mimarlık Bölümü

- **118 Üniversite - 132 Mimarlık Bölümü**

Mimarlık Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştayı

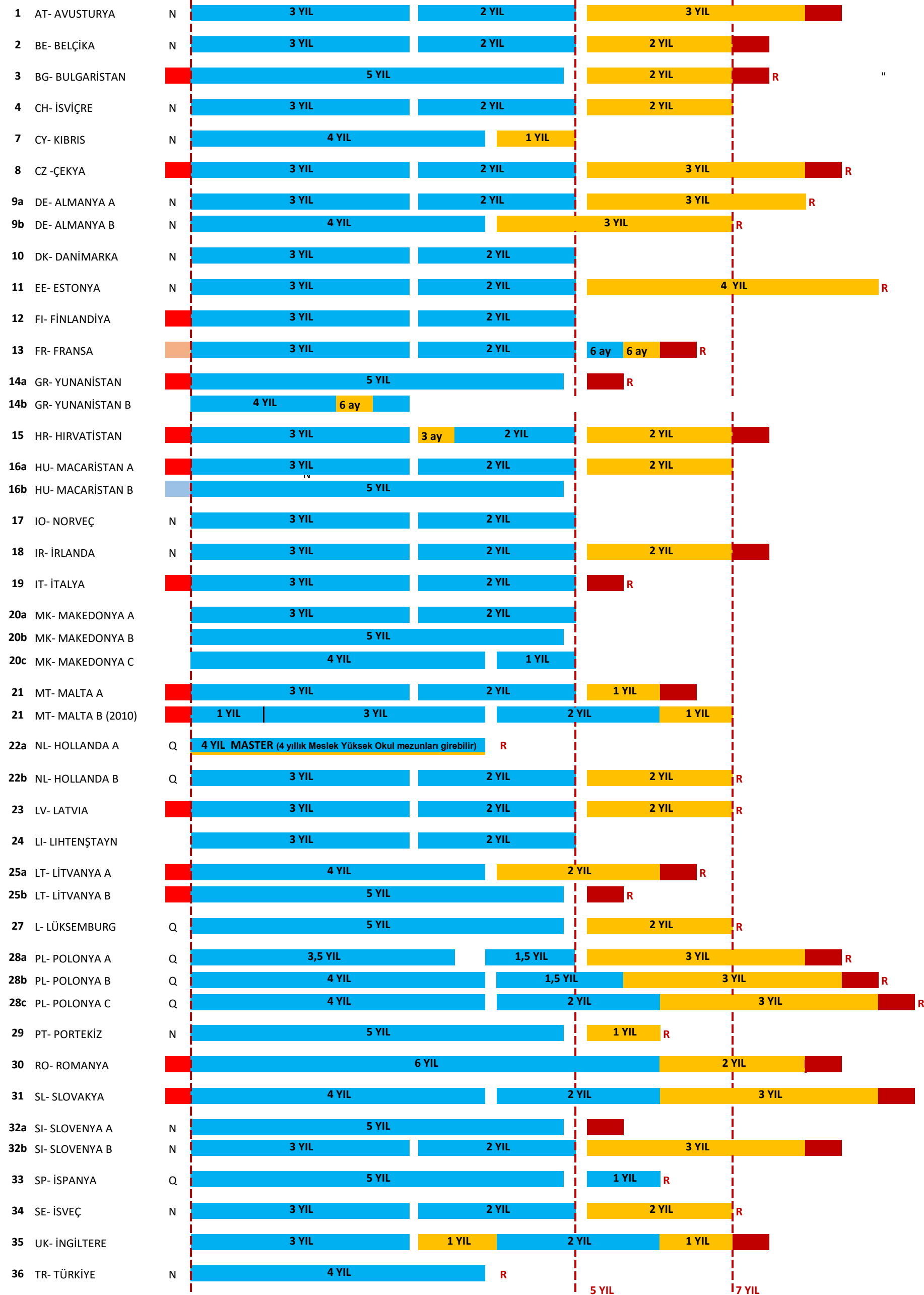
Sorunlar

- KALİTE
- Meslek Odasına bağlı kayıtlı mimar sayısında artış
 - — 2021 Aralık_68.478 üye
 - — 2022 Aralık_75.500 aktif üye
- Kontenjan ve İşsizlik

Mimarlıkta Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştayı Bildirge

- o **Mimarlık eğitimi** süresinin gerek içeriğin, gerekse uluslararası hareketlilik süreçlerinin karşılanabilmesi açısından en az **5 yıl olacak şekilde düzenlenmesi**;
 - o Mesleki unvan ve yetki koşullarının AB direktiflerine ve Mimarlar Odası tarafından hazırlanmış olan Mimarlık Politikası metnine uygun olarak belirlenerek **ilgili yasal mevzuatın oluşturulması, Mesleğe Kabul Kurulu'na yasal statü sağlanması** ve bu bağlamda Mimarlık Meslek Yasası çalışmalarına hız kazandırılması;
 - o Yapılacak yeni düzenlemeler için **hükümet düzeyinde üst Kurullar ile iletişim sağlanarak işbirliği yapılması**,
 - o **Yabancı ülkelerde eğitim alan mezunların yetki kazanma süreçlerinin ortak kriterlerle tanımlanması** (eğitim içeriği, süresi ve kredisinin ülkemizde geçerli olan standartlara uygunluğu),
 - o **Mesleki yetki kazanılması için en az 1 (bir) yıl meslek pratiği koşulunun** (nitelik ve nicelik açısından kabul görmüş bürolarda) uygulamaya geçirilmesi,
 - o Mimarlar Odası **"Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi"nin (SMGM) koordinasyonu ile meslek içi eğitim programının sürdürülmesi** ve
 - o **UNESCO- UIA ve Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) standartlarına uyum ve kurumlar arası eşdeğerliğe ilişkin bir ölçme ve değerlendirme sisteminin benimsenmesi**
- *"Mimarlıkta Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştayı Bildirgesi", Deniz İncedayı (18 Ocak 2023)*

AVRUPA MİMARLIK OKULLARINDA EĞİTİM SÜRESİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ

Zorunlu Eğitim	Sınav zorunluluğu
Mesleki Staj	R İlgili meslek odası ya da örgüte kayıt zorunluluğu

<https://www.ace-cae.eu/access-to-the-profession/how-to-become-an-architect/>

Ziviltechnikerprüfung Licensing examination- İnşaat teknisyeni -Lisans- sınavı

Mimarlar Odasının bir jürisi tarafından profesyonel değerlendirme

Jüri Değerlendirme+Kayıt: Chamber of Architects

Swiss Society of Engineers and Architects (SIA)'ya isteğe bağlı kayıt

Sınav+Kayıt+Yemin: Czech Chamber of Architects (CCA)

Kayıt: German Chamber of Architects

Odaların okulların müfredatı için çıkardığı rehber bir kılavuz var.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARKT)

Register of Economic Activities

Finlandiya Mimarlar Birliği _Finnish Assosication of Architects (SAFA) isteğe bağlı

Kayıt: Conseil régional de l'ordre des Architecturees Sınav:

Sınav+Kayıt : Technical Chamber of Greece (CTG)

Sadece 2 katlı yapı yapma yetkisi

Sınav: Ministry of Physical Planning and Construction

Kayıt: Royal Institue of the Architects of Ireland (RIAI) (2008'den itibaren zorunlu), SGM zorunlu

Sınav: RIAI ya da okullar

Kayıt: Italian Chamber of Archit4cts (CNAPPC)

Sınav: Devlet Sınavı (Dr.titri)

Sınav: Periti Warranty Board

Kayıt: Architects Chamber of Lithuania -Lietuvos Architektu Rumai (LAR)

Sınav: Çevre Bakanlığı ve ACL

Kayıt: Ordre des Architectes et des Ingenieurs-Conseils (OAI) (Mimarlar ve Müşavir Mühendisler Birliği)

Kayıt: IARP- Polish Chamber of Architects

Ordem Dos Arquitectos

Ordinul Arhitectilor din Romnia (Architects' Chamber of Romania)

Sınav: Ministry of Construction and Regional development

Sınav+Kayıt: Chamber of Architecture and Spatial Development of Slovenia)ZAPS

Kayıt: Sweden Association of Architects

Kayıt: Architects's Registration Board (ARB) (1997) zorunlu,Royal Institute of British Architects (RIBA) isteğe bağlı

AVRUPA ÜLKELERİNDE MİMARLIK EĞİTİMİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ

AVRUPA MİMARLIK OKULLARINDA EĞİTİM SÜRESİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ (3+2 yıl eğitim veren ülkeler)

Sıra	Ülke	Eğitim Süresi	Mesleki Staj	Mesleğe Kabul Süreci
1	AT- AVUSTURYA	3 YIL	2 YIL	3 YIL
2	BE- BELÇİKA	3 YIL	2 YIL	2 YIL
3	CH- İSVİÇRE	3 YIL	2 YIL	2 YIL
4	CZ -ÇEKYA	3 YIL	2 YIL	3 YIL
5	DE- ALMANYA A	3 YIL	2 YIL	3 YIL
6	DK- DANİMARKA	3 YIL	2 YIL	
7	EE- ESTONYA	3 YIL	2 YIL	4 YIL
8	FI- FİNLANDİYA	3 YIL	2 YIL	
9	FR- FRANSA	3 YIL	2 YIL	6 ay 6 ay
10	HR- HIRVATİSTAN	3 YIL	3 ay 2 YIL	2 YIL
11	HU- MACARİSTAN A	3 YIL	2 YIL	2 YIL
12	IO- NORVEÇ	3 YIL	2 YIL	
13	IR- İRLANDA	3 YIL	2 YIL	2 YIL
14	IT- İTALYA	3 YIL	2 YIL	
15	MK- MAKEDONYA A	3 YIL	2 YIL	
16	MT- MALTA	3 YIL	2 YIL	1 YIL
17	NL- HOLLANDA B	3 YIL	2 YIL	2 YIL
18	LV- LATVIA	3 YIL	2 YIL	2 YIL
19	LI- LIHTENŞTAYN	3 YIL	2 YIL	
20	SI- SLOVENYA B	3 YIL	2 YIL	3 YIL
21	SE- İSVEÇ	3 YIL	2 YIL	2 YIL
22	UK- İNGİLTERE	3 YIL	1 YIL 2 YIL	1 YIL

Zorunlu Eğitim	Sınav zorunluluğu
Mesleki Staj	R İlgili meslek odası ya da örgüte kayıt zorunluluğu

5 YIL

7 YIL

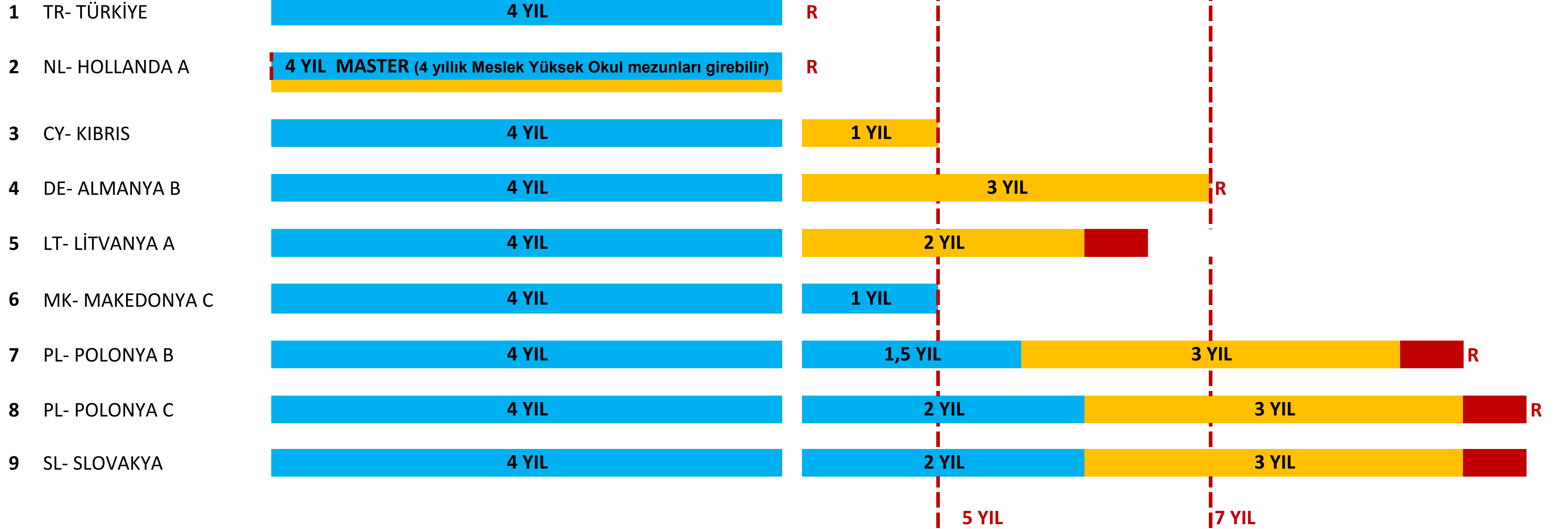
AVRUPA MİMARLIK OKULLARINDA EĞİTİM SÜRESİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ (5 -6 yıl kesintisiz eğitim veren ülkeler)

Zorunlu Eğitim	Sınav zorunluluğu
Mesleki Staj	R İlgili meslek odası ya da örgüte kayıt zorunluluğu

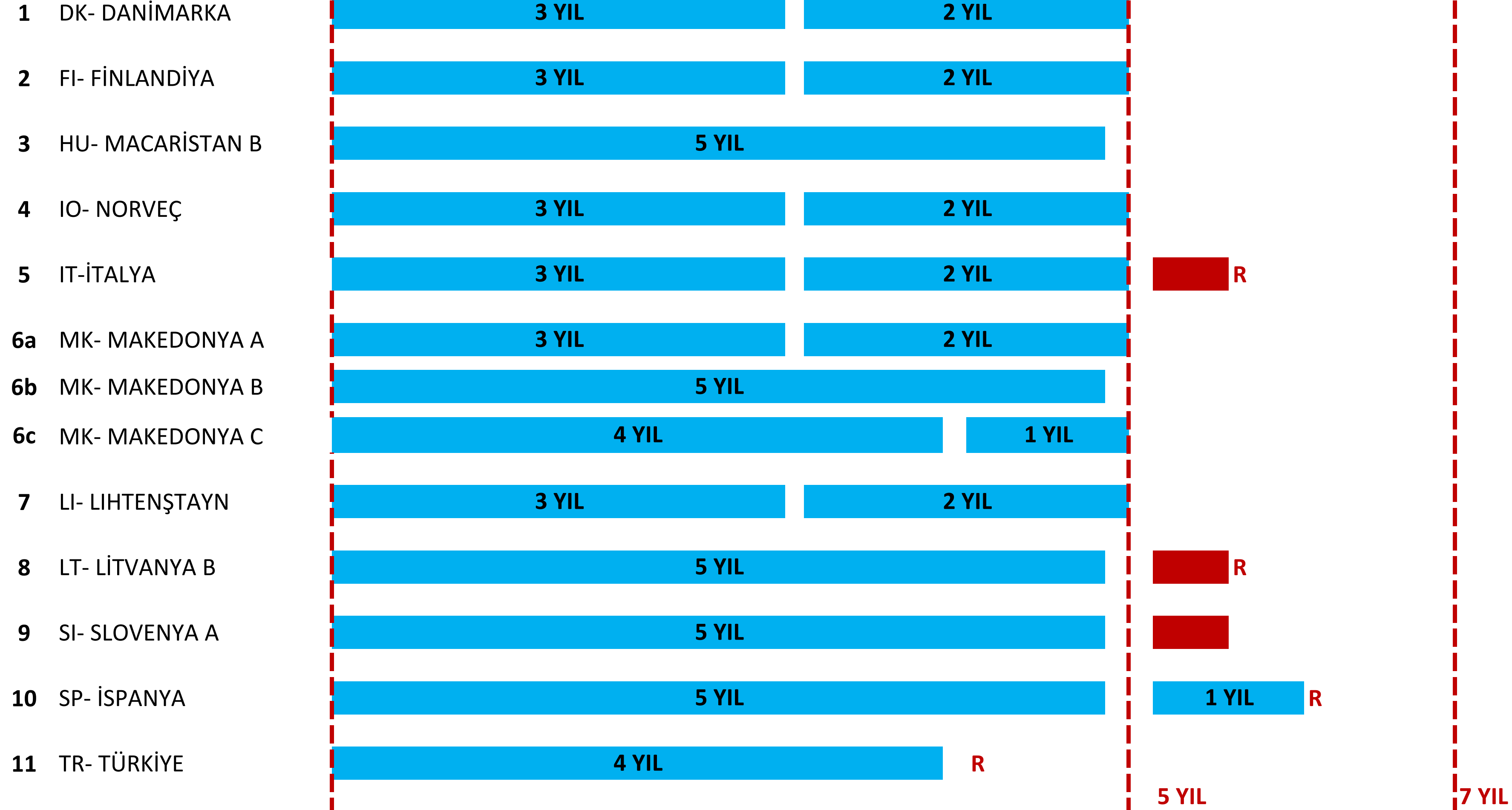
Bu grafik "Exploring the Field of Interactions in Architectural Design Education" (e-FADE) başlıklı Erasmus+ Projesinin çıktılarından (Output 1) yararlanılarak oluşturulmuştur. (www.efiade.org)

AVRUPA MİMARLIK OKULLARINDA EĞİTİM SÜRESİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ

Zorunlu Eğitim	Sınav zorunluluğu
Mesleki Staj	R İlgili meslek odası ya da örgüte kayıt zorunluluğu

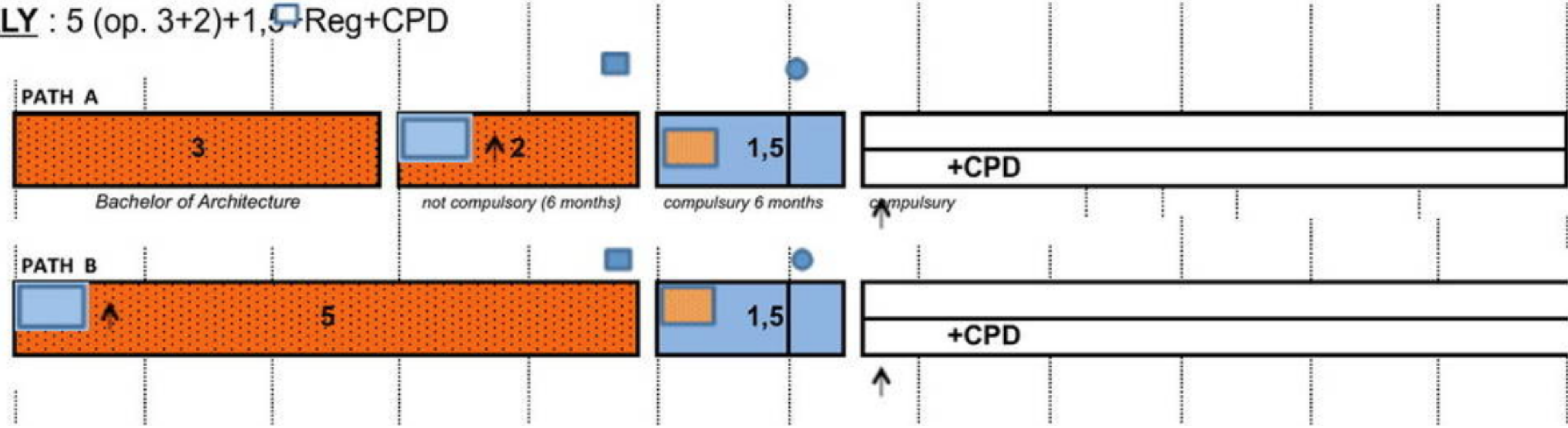
AVRUPA MİMARLIK OKULLARINDA EĞİTİM SÜRESİ VE MESLEĞE KABUL SÜRECİ

Zorunlu Eğitim	Sınav zorunluluğu
Mesleki Staj	R İlgili meslek odası ya da örgüte kayıt zorunluluğu

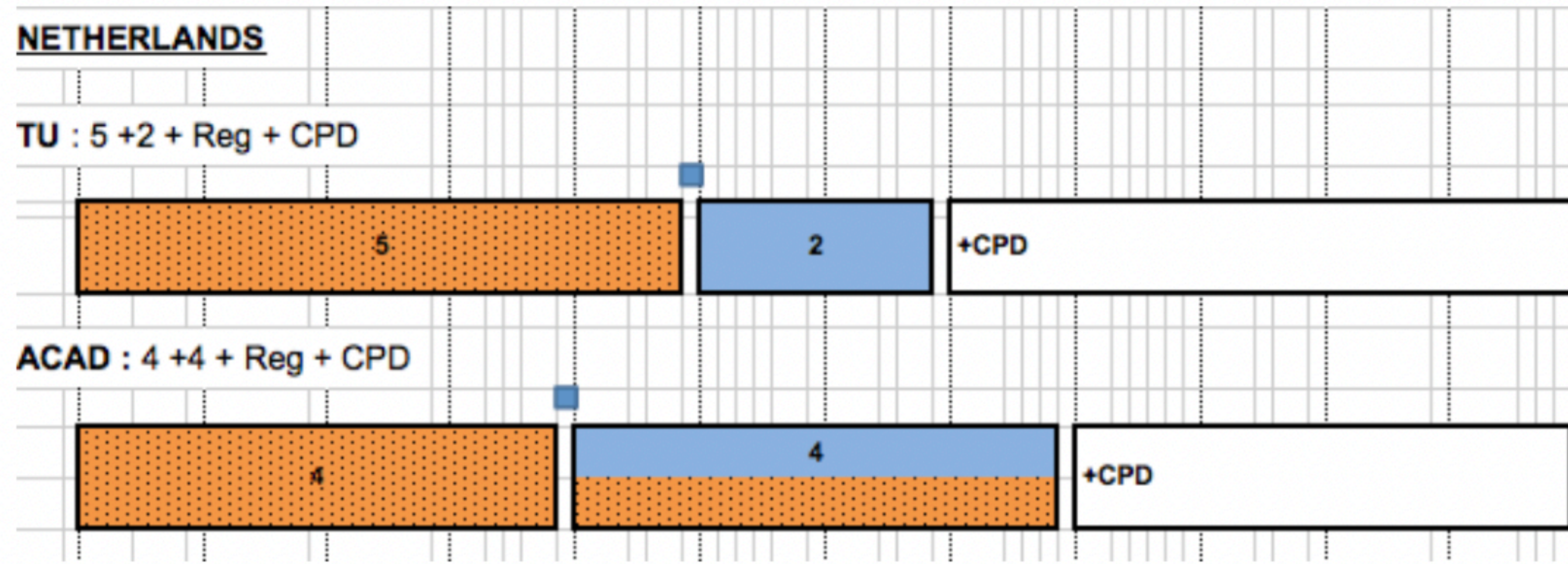
İTALYA

ITALY : 5 (op. 3+2)+1,5 Reg+CPD

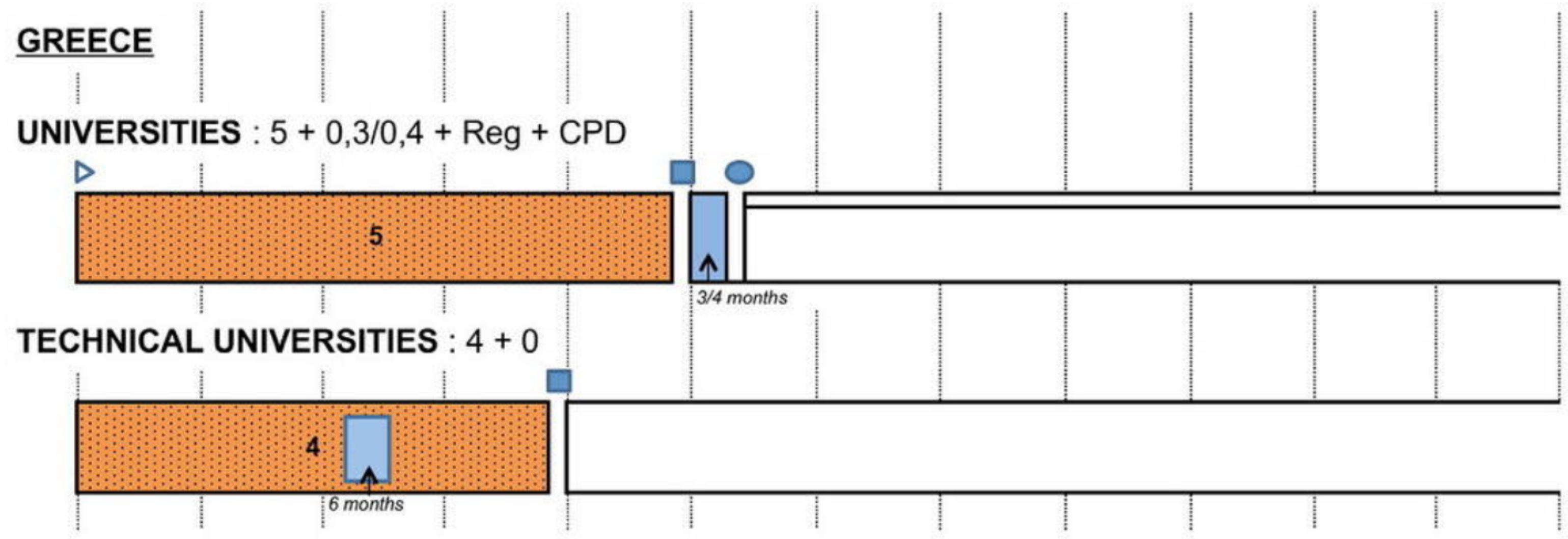
- Üniversitelerde, politeknik okullarında ve üniversite mimarlık enstitülerinde 5 yıllık akademik eğitim.
- Giriş sınavı var
- Akademik eğitim süresince mesleki staj (6 ay) (zorunlu değil)
- - Akademik yeterlilik “laurea in architettura” unvanını verir.
- - Herhangi bir mesleki deneyim veya herhangi bir tamamlayıcı mesleki eğitim gerekli değildir.
- - Mimarlık Doktoru unvanını veren Devlet Sınavı (akademik yeterliliği hemen takip edebilir).
- - **İtalian Chamber of Architects (CNAPPC)'nin bölgesel siciline zorunlu kayıt.**
- - Sürekli eğitim: zorunlu değil.

Hollanda

- * Teknik üniversitelerde (Delft veya Eindhoven) 5 yıllık akademik eğitim ve 2 yıllık mesleki deneyim.
- * 4 yıllık Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Amsterdam'da sadece bir okul mimarlık üzerine uzmanlaşmış, Haarlem, Utrecht, Tilburg, Zwolle ve Almere'de)
- * -ve 2.5 yıl teknik üniversite+2 yıl mesleki deneyim veya
- * 4 yıllık Mimarlık Akademisi (Amsterdam, Rotterdam, Groningen, Maastricht)

Yunanistan

1 - Mimarlık Enstitüleri (Üniversiteler):

- - Giriş Sınavı
- - 5 yıllık akademik eğitim - Mimarlık Derecesi.
- - 3 veya 4 aylık bir sürenin ardından (mesleki staj aranmıyor), Teknik Oda tarafından seçilen bir jüri önünde mesleki sınav koşulu bulunmakta.
- - **Technical Chamber of Greece (CTG)'e Zorunlu Kayıt.**
- - **Sürekli eğitim: Zorunlu değil**

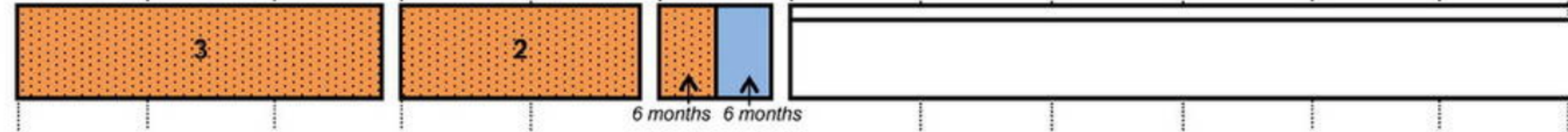
2- Teknik Üniversiteler:

- - 3,5 yıl eğitim ve 6 ay staj ile 4 yıllık akademik eğitim
- - Akademik yeterlilik, en fazla iki katlı binalarla sınırlıdır.
- Yeterlilik en fazla iki katlı binalarla sınırlıdır
- • Akademik eğitime olası ek:
- - 2 yıllık tamamlayıcı yüksek lisans derecesi

Fransa

FRANCE : 5 +1 + Reg

CURSUS HMONP

CURSUS LIBRE

- - Jüri tarafından yapılan seçim/mülakat sonrasında okula giriş
- - 3 yıllık lisans (= Lisans, 180 AKTS)
- - 2 yıllık yüksek lisans derecesi (120 AKTS)
- Devlet Mimarlık Diploması (Diplôme d'Etat d'Architecte, DEA) Yüksek Lisans düzeyinde değerlendirilir.
- Profesyonel eğitim zorunlu ve ardından:
 - - 6 aylık zorunlu mesleki deneyim,
 - - 150 saatlik profesyonel kurs
 - - Zorunlu mesleki sınav: Kendi Adına Proje Yönetimi Yetkisi (Habilitation à la Maîtrise d'Oeuvre en Nom Propre, HMONP). Akademik bir jüri bu lisansı verir (ancak otoritenin temsilcisiyle birlikte)
- - **Conseil régional de l'ordre des Architectures'da zorunlu profesyonel kayıt.**

• MİMARLIK MESLEĞİNE KABUL SÜREÇLERİ

• Üniversiteye kabul öncesi

- Giriş sınavı (*Yunanistan, Bulgaristan, Çekya, Finlandiya, Hırvatistan, İtalya, Malta, Litvanya, Romanya, Slovekye, Fransa*)
- Küçük bir staj (*Almanya*)

• Eğitim Süreci

- Eğitimin başına barajı olan hazırlık yılı konması (*Güzel Sanatlar Akademisi (2+3)), (Malta (1+5))*)
- Eğitimin sonuna bir yıllık staj eklenmesi (*4+1 (Malta, Portekiz)*)
- Eğitim süresinin sonuna iki yıllık mesleki staj (*Almanya, Hollanda*), üç yıllık mesleki staj (*Avusturya, Çekya, Almanya, Slovenya, Slovekye*), 4 yıllık mesleki staj (*Estonya*)
- Eğitimin sonunda kurum, ya da meslek odası tarafından organize edilebilecek bir sınav (*İtalya, Fransa, Avusturya, İngiltere, Romanya Slovenya, Çekya, Hırvatistan, Bulgaristan, Latvia, ABD, Kanada 2,5 yıl staj sonunda*) Toplam 14 ülke

• Mimarlık Eğitim Kurumlarının çeşitlenmesi

- (*Almanya, Hollanda, Macaristan, Makedonya, Polonya, Hollanda, Slovenya*)
- Mimarlık Okulları
- Akademiler (*Hollanda 4 yıl teknik okul+4 yıl akademi (Danimarka (2+3))*)
- Teknik ve Politeknik okullar (*Hollanda (5+2s), (İtalya Pltknk (5)) (Yunanistan (3.5+6 ay staj) sadece 2 katlı yapı izni)*)

• Stajlar

- Eğitimin devamında bağımsız
- Eğitime entegre (*İngiltere, Fransa, Hırvatistan*)
- Yarı zamanlı çalışma+ eş zamanlı eğitim (*Amsterdam Mimarlık Akademisi*)

• Eğitim devamın Mesleğe Kabul Süreci

- SGM ön koşulu (*İtalya, Fransa, (150 saat), Amerika Birleşik Devletleri (Finlandiya 7 yılda bir kayıt yenilenmesi için SGM zorunlu)*)
- Bağımsız bir kuruluş tarafından sınav

* **Kaynakça**

- * TMMOB Mimarlar Odası, «Birlik, Dayanışma ve Micadele Süreci» 46.Dönem Çalışma Programı (2018-2020)
- * Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu Çalışmaları, 45.Dönem
- * Erdoğan, N. Ş., Özdoğan, M., Korkmaz, S. Z. (2021). Review of architectural education processes applied by Turkey and member countries of the European Unions. *IDA: International Design and Art Journal*, 3(1), 101-116.
- * İncedayı, D., (2020), “Uzun İnce Bir Yoldayız”, MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI, Mimarlık 411
- * İncedayı, D., (2023), “Mimarlıkta Mesleğe Kabul ve Kayıt Çalıştayı Bildirgesi”
- * www.efiade.org
- * <https://www.ace-cae.eu/access-to-the-profession/how-to-become-an-architect>